

BESLISSING D.D. 15 SEPTEMBER 2023 TEN AANZIEN VAN X

De sanctiecommissie van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna “de FSMA”)

I. Procedure

1. Op 13 januari 2022 opende de secretaris-generaal, met toepassing van artikel 56 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna: “WTB”), een onderzoek naar mogelijke inbreuken op artikel 27 WTB en op de verplichtingen, opgenomen in de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren van 30 augustus 2007 voor permanente vorming (hierna “de Norm PV”) door X (hierna ook “de partij” of “partij”) in de periode 2017-2019, rekening houdende met de door het College op 25 maart 2021 opgelegde hersteltermijn die verstreek op 25 oktober 2021.
2. De secretaris-generaal stuurde op 10 oktober 2022 haar voorlopig onderzoeksverslag van dezelfde datum, dat het relaas der feiten en de voorlopige vaststellingen met betrekking tot het onderzoek naar mogelijke inbreuken op artikelen 27 en 29, § 1, WTB en artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV bevat, overeenkomstig artikel 56, § 1/2, WTB naar de partij. Partij heeft geen opmerkingen bij het voorlopig onderzoeksverslag gemaakt. Het definitief onderzoeksverslag dateert van 9 januari 2023.
3. Op 16 februari 2023 stelde het comité van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna “het College”) partij in kennis van zijn beslissing om, met toepassing van artikel 58 WTB, een procedure voor de sanctiecommissie in te stellen die kan leiden tot de oplegging van een administratieve maatregel of een administratieve geldboete, van de grieven die door het College tegen haar in aanmerking werden genomen (inclusief de gevorderde sanctie) en van het definitief onderzoeksverslag van de secretaris-generaal. Diezelfde dag maakte het College tevens de kennisgeving van de grieven over aan de voorzitter van de sanctiecommissie van de FSMA.
4. Op 20 februari 2023 heeft de voorzitter van de sanctiecommissie met een aangetekend schrijven partij uitgenodigd om een kopie van de dossierstukken te verkrijgen. Op 23 februari 2023 heeft de voorzitter van de sanctiecommissie partij met een aangetekend schrijven kennisgegeven van de samenstelling van de zetel, van de procedurekalender en van de datum van de hoorzitting. Op 11 april 2023 bezorgde het secretariaat van de sanctiecommissie een kopie van

de dossierstukken aan partij. Met een aangetekend schrijven van 26 april 2023 heeft de voorzitter partij kennisgegeven van de inwilliging van het verzoek van haar advocaat van 21 april 2023 tot kort uitstel van de termijnen voor het neerleggen van de schriftelijke bemerkingen van partij en van de schriftelijke memorie van het College.

5. Schriftelijke bemerkingen werden neergelegd door de raadsman van de partij op 4 mei 2023 en een schriftelijke memorie door het College op 24 mei 2023. De raadsman van de partij legde op 17 juni 2023 een memorie van antwoord neer. Partij en haar raadsleden werden tijdens de hoorzitting van 28 juni 2023 door de sanctiecommissie gehoord. De secretaris-generaal verwees naar het feitenrelaas, zoals vervat in haar definitief onderzoeksverslag. Daarna lichtte de ondervoorzitter van het College en de door het College aangestelde advocaat de grieven van het College toe, met inbegrip van zijn standpunt met betrekking tot de gevorderde sanctie. Vervolgens lichtten de partij en haar raadsman het verweer van partij toe.

II. Toepasselijke regelgeving

6. Artikel 27 WTB bepaalt:

“De bedrijfsrevisor-natuurlijk persoon zet zijn permanente vorming op continue wijze voort om zijn theoretische kennis, zijn beroepsbekwaamheden en zijn beroepsethiek op een voldoende peil te houden.”

7. Artikel 1, § 1, en artikel 5, § 1, en § 3, 1° en 2°, van de Norm PV bepalen:

“Artikel 1

§ 1. Elke revisor moet gemiddeld per jaar tenminste 40 effectieve uren aan activiteiten besteden die bijdragen tot zijn blijvende professionele ontwikkeling door het aanscherpen van zijn beroepskennis. Dit gemiddelde moet worden gehaald op basis van een tijdshorizon van drie kalenderjaren, met een absoluut minimum van 20 uren per kalenderjaar.”

Artikel 5

§ 1. Volgende activiteiten bedoeld in artikel 1, § 1, onder de in artikel 4 bedoelde vakgebieden, dragen bij tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor, onder voorbehoud van hun relevantie:

- 1. seminaries en studiedagen georganiseerd door het Instituut;*
- 2. seminaries en studiedagen georganiseerd door het revisorenkantoor ten behoeve van zijn bedrijfsrevisoren, na voorafgaandelijke goedkeuring van het programma door de Raad, desgevallend bij volmacht;*

3. *seminaries en studiedagen georganiseerd door universiteiten, instellingen van hoger onderwijs, verenigingen of opleidingsdeskundigen;*
4. *voorbereiding van lessen, voordrachten en technische publicaties;*
5. *medewerking aan congressen en technische commissies;*
6. *individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur en opleidingen op afstand.*

§ 3. *In het jaarlijks programma van permanente vorming is het aan te bevelen voorrang te geven aan activiteiten van permanente vorming die buiten het revisorenkantoor worden georganiseerd. Bij het opstellen van zijn programma inzake permanente vorming zal de bedrijfsrevisor op driejaarlijkse basis zoals vermeld in artikel 1, trachten het volgende evenwicht in acht te nemen:*

- 1° *seminaries en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van § 1, vertegenwoordigen minimum 70 % van het minimum vereiste aantal uren zoals voorzien in artikel 1, hetzij minstens 84 uren op driejaarlijkse basis;*
- 2° *een minimum van acht uren per jaar (hetzij twee halve dagen) moet worden gekozen uit het door het Instituut aangeboden vormingspakket.*

8. Artikel 29, § 1, WTB bepaalt:

“Het is de bedrijfsrevisor niet toegestaan om werkzaamheden uit te oefenen of daden te stellen die onverenigbaar zijn met hetzij de waardigheid, de rechtschapenheid of de kiesheid, hetzij de onafhankelijkheid van zijn functie.”

9. Artikel 59, § 1, WTB bepaalt:

“§ 1. Onverminderd de overige maatregelen bepaald door deze wet, is de sanctiecommissie van de FSMA het bevoegde orgaan voor het opleggen van administratieve maatregelen en geldboetes bij een inbreuk op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen. Onverminderd de overige maatregelen waarvan sprake in deze wet, kan de sanctiecommissie van de FSMA, indien zij, overeenkomstig artikel 58 en met naleving van de procedure als bedoeld in hoofdstuk III, afdeling 5, van de wet van 2 augustus 2002, met uitzondering van de artikelen 70 en 71, een inbreuk vaststelt op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen, de volgende maatregelen nemen ten aanzien van de bedrijfsrevisoren, auditors of auditororganisaties van een derde land en

— met betrekking tot de bepaling onder 6°, ten aanzien van een lid van het leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang, en

— met betrekking tot de bepaling onder 8°, ten aanzien van de persoon die de beroepswerkzaamheid van bedrijfsrevisor uitoefent in België, zonder daartoe erkend te zijn:

1° een waarschuwing;

2° een berisping;

3° een openbare verklaring op de website van de FSMA, waarin de naam van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon en de aard van de inbreuk worden vermeld;

4° een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor de bedrijfsrevisor, het geregistreerde auditkantoor of de vaste vertegenwoordiger om iedere beroepsmatige dienstverlening of bepaalde dienstverlening te verrichten;

5° een openbare verklaring dat het controleverslag niet voldoet aan de eisen van artikel 28 van de richtlijn 2006/43/EG of, in voorkomend geval, van artikel 10 van verordening (EU) nr. 537/2014;

6° een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor een lid van een bedrijfsrevisorenkantoor of van een leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang om functies in bedrijfsrevisorenkantoren of organisaties van openbaar belang te bekleden;

7° de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor;

8° een administratieve geldboete die niet meer mag bedragen dan 2.500.000 euro voor hetzelfde feit of geheel van feiten. Wanneer de inbreuk de overtreder een vermogensvoordeel heeft opgeleverd of hem in staat heeft gesteld een verlies te vermijden, mag dit maximum worden verhoogd tot het drievoud van het bedrag van dat voordeel of dat verlies.

De tijdelijke schorsingen als bedoeld in de bepalingen onder 4° en 6° gaan in op de dag waarop die schorsing ter kennis wordt gebracht van de persoon die wordt geschorst.

Wanneer de sanctiecommissie een in de bepaling onder 4° bedoeld tijdelijk verbod oplegt aan een bedrijfsrevisor, geregistreerd auditkantoor of vaste vertegenwoordiger, die (dat) zich, op de dag van de kennisgeving van dat tijdelijke verbod, voorlopig van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening onthoudt ingevolge een in artikel 57, § 1, derde lid, 3°, bedoelde aanmaning om zich voorlopig van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening te onthouden, dat op grond van dezelfde feiten is uitgesproken, wordt het opgelegde tijdelijke verbod geacht te zijn ingegaan op de dag van de kennisgeving van de aanmaning om zich tijdelijk van iedere beroepsmatige dienstverlening of van bepaalde dienstverlening te onthouden.

De sanctiecommissie stelt het College in kennis van de op basis van dit artikel genomen beslissingen.”

III. Tenlasteleggingen en voorstel van sanctie vanwege het comité van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren

10. Het College sluit zich in zijn kennisgeving van de grieven aan bij de vaststellingen van de secretaris-generaal in haar definitief onderzoeksverslag van 9 januari 2023 ten aanzien van partij (inbreuk op artikelen 27 en 29, § 1, WTB en op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV).

Het onderzoeksverslag concludeert vooreerst dat partij artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV schendt (definitief onderzoeksverslag, randnummer 19). Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 1, § 1, van de Norm PV door in 2020 slechts 8,5 uren opleiding te volgen, daar waar er 20 uren vereist zijn. Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV door slechts 40 uren opleiding in de eerste drie categorieën, vermeld in artikel 5, § 1, van de Norm PV, te volgen tijdens de periode 2017-2019, daar waar er 84 uren vereist zijn. Partij schendt volgens het onderzoeksverslag artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV door slechts 3 uren opleiding bij het IBR te volgen tijdens het jaar 2021, daar waar er 8 uren vereist zijn.

Het concludeert vervolgens dat partij in de periode 2017-2019 en in 2020 en 2021 een inbreuk pleegde op artikel 27 WTB door haar permanente vorming niet op continue wijze voort te zetten om haar theoretische kennis, haar beroepsbekwaamheden en haar beroepsethiek op een voldoende peil te houden (definitief onderzoeksverslag, randnummer 27).

Het besluit tot slot dat deze inbreuken op de vereiste van permanente vorming tevens een inbreuk vormen op het verbod om daden te stellen die onverenigbaar zijn met de waardigheid, rechtschapenheid of kiesheid verbonden aan de functie van bedrijfsrevisor, vervat in artikel 29, § 1, van de WTB (definitief onderzoeksverslag, randnummers 28-33). Door bewust niet te voldoen aan een essentiële verplichting die geldt voor elke drager van de titel van bedrijfsrevisor (te weten: de verplichting inzake permanente vorming), gedurende meerdere jaren en zelfs nadat een hersteltermijn werd opgelegd door het College, zou partij het vertrouwen van het publiek in het beroep van bedrijfsrevisor en de deskundigheid die daarbij hoort, schenden. Aldus zou partij reglementaire bepalingen veronachtzamen die een veruitwendiging vormen van een kernwaarde van het beroep/een essentiële pijler van het beroep vormen. Het zou tevens een miskennis inhouden van de fundamentele verplichting tot naleving van de toezichts- en controletaak waarmee het College door de wet is belast.

11. Het College stelt voor om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van partij in te trekken en om partij een administratieve geldboete op te leggen van 6.250 euro, rekening houdend met de aard van de ten laste gelegde feiten, de

betrokken bedrijfsrevisor, de omstandigheden waarin de feiten zijn gepleegd, de goede werking van het bedrijfsrevisoraat en van de bedrijfsrevisoren in het algemeen, het algemeen belang en de weerslag van de inbreuk en de bestraffing op het gedrag of de werking van andere bedrijfsrevisoren (kennisgeving van de grieven, pagina 2). Het College wijst op de vertrouwensfunctie van de bedrijfsrevisor en het daaruit voortvloeiende strenge verwachtingspatroon. Het houdt rekening met het blanco sanctieverleden van partij en met de eventuele negatieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit het opleggen van een sanctie. Het houdt tevens rekening met volgende verzwarende omstandigheden: het bewust niet voldoen aan een essentiële verplichting gedurende meerdere jaren en op verschillende, door de Norm PV, opgelegde niveaus (waaruit een algemene onwil zou blijken om de nodige opleiding te volgen); voortzetting van de inbreuken na tussenkomst van de secretaris-generaal en van het College, gebrek aan herstel tijdens de opgelegde hersteltermijn/geen gevolg geven aan de gevraagde remediëringkans (waaruit een manifest misprijzen ten aanzien van de toezichthouder zou blijken); ten onrechte voorhouden dat geen inbreuken meer zouden plaatsvinden. Tot slot benadrukt het College dat partij geen financieel voordeel mag halen uit het niet deelnemen aan de vereiste permanente vorming en dat de opgelegde sancties een voldoende ontradend karakter moeten hebben om soortgelijke misbruiken in de toekomst te voorkomen.

Het stelt tevens voor om de beslissing nominatief bekend te maken gedurende vijf jaar. Daartoe verwijst het College naar de algemene regel vervat in artikel 72, § 3, vierde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en wijst het erop dat geen van de drie, in het vijfde lid van dezelfde paragraaf van voornoemd wetsartikel, strikt omschreven uitzonderingen op deze algemene regel van toepassing zijn (kennisgeving van de grieven, pagina 4). Ter verantwoording van de voorgestelde duur van de nominatieve bekendmaking (vijf jaar) wordt verwezen naar de minimale periode van bekendmaking vervat in het zesde lid van dezelfde paragraaf van voornoemd wetsartikel en naar een aantal algemene overwegingen betreffende het belang van een nominatieve bekendmaking. Zo is het College onder meer van oordeel dat de nominatieve bekendmaking doorslaggevend is voor de educatieve functie van de administratieve sanctie, van belang is om het publiek te waarschuwen, bijdraagt tot de preventieve werking van de administratieve sanctie/resulteert in een grotere regelnaleving, alsook bijdraagt tot het vertrouwen dat overtreders daadwerkelijk worden gesanctioneerd.

IV. Feiten

12. X is sinds ... ingeschreven in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren, met Nederlands als gekozen taalgroep. Volgens het definitief onderzoeksverslag (pagina 2) staat zij sinds ... geregistreerd als "tijdelijk verhinderd" ... .

Op ... 2022 had partij een ... ongeval, waarvoor zij meermaals moest worden geopereerd en nu nog steeds aan het revalideren is (stukken 1 en 5, inventaris partij).

13. Uit een onderzoek van het college van toezicht op de bedrijfsrevisoren in 2020 naar de naleving van de Norm PV door de bedrijfsrevisoren voor de periode 2017-2019 bleek dat partij voor de jaren 2017, 2018 en 2019 40 uren seminars en studiedagen als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, heeft geregistreerd (definitief onderzoeksverslag, randnummer 4 en stuk 4b, inventaris College). Daarnaast werden er voor dezelfde periode nog 268 andere vormingsuren geregistreerd door partij, waarvan het grootste deel (260 uren) in de categorie "individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur en opleidingen op afstand" (punt 6 van dezelfde paragraaf van voormeld artikel van de Norm PV).

Op 14 september 2020 deelde de secretaris-generaal aan partij mee dat zij niet voldeed aan de Norm PV voor de periode 2017-2019. De secretaris-generaal verzocht partij om ten laatste op 31 oktober 2020 de vormingsattesten voor de ontbrekende vormingsuren over te maken, mocht het overzicht onvolledig zijn. In het andere geval werd aan de betrokken bedrijfsrevisor de mogelijkheid gegeven om de redenen mee te delen waarom de minimale vormingsuren niet konden gerespecteerd worden (stuk 1, inventaris College).

Partij antwoordde op 22 oktober 2020 als volgt: *"Ik wil mij verontschuldigen voor het feit dat ik onvoldoende uren opleiding heb gevolgd, ik zal zorgen dat dit vanaf nu niet meer gebeurt. Ik wil dan ook vragen om mij een kans te geven om dit naar de toekomst correct toe te passen."* (stuk 3, inventaris College).

Met een brief van 25 maart 2021 legde het College partij een hersteltermijn op teneinde partij in staat te stellen om, tijdens de lopende periode van drie jaar gevolgde opleidingen, bij voorrang het vastgestelde tekort aan haar verplichtingen inzake permanente vorming weg te werken, door het College uiterlijk op 25 oktober 2021 vormingsattesten te sturen van 44 uren vorming als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV (stuk 4a, inventaris College). Op 5 oktober 2021 werd partij in dit verband een herinnering gestuurd (stuk 6, inventaris College). Partij heeft geen vormingsattesten overgemaakt. Op 26 oktober 2021 bleek dat partij in de periode 2020 tot 26 oktober 2021 19,5 vormingsuren als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, had gevolgd (stuk 7a, inventaris College).

Op 9 januari 2023 (datum van het definitief onderzoeksverslag) bleek dat partij voor de periode 2020-2022 gemiddeld 19,83 uren per jaar besteedde aan activiteiten die bijdragen tot haar blijvende professionele ontwikkeling, en in het jaar 2020 8,5 uren besteedde aan vorming en in het jaar 2022 0 uur (definitief onderzoeksverslag, randnummer 15 en stuk 11, inventaris College). Voor de periode 2020-2022 bleek dat partij in de jaren 2020, 2021 en 2022 19,5 uren seminars en studiedagen als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste

paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, heeft geregistreerd (definitief onderzoeksverslag, randnummer 15 en stuk 11, inventaris College). Uit het overzicht van, per 9 januari 2023, door partij geregistreerde vormingsuren blijkt tevens dat zij in het jaar 2021 3 vormingsuren heeft gevolgd uit het door het IBR aangeboden vormingspakket en in het jaar 2022 0 uur (definitief onderzoeksverslag, randnummer 15 en stuk 11, inventaris College). Daarnaast werden er in 2021 nog 40 vormingsuren geregistreerd door partij in de categorie “individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur en opleidingen op afstand” (punt 6 van dezelfde paragraaf van voormeld artikel van de Norm PV) (definitief onderzoeksverslag, randnummer 15 en stuk 11, inventaris College).

14. Op 14 december 2022 informeerde partij zich bij het IBR over de te vervullen formaliteiten om te verzoeken tot de intrekking van haar hoedanigheid als bedrijfsrevisor (stuk 2 inventaris partij).

Op 24 februari 2023 verzocht partij het IBR schriftelijk om met onmiddellijke ingang haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor in te trekken (stuk 3 inventaris partij).

Met een brief van 23 maart 2023 gaf het College partij kennis dat hij zich tegen de intrekking van de hoedanigheid verzet zolang de voor de sanctiecommissie geopende procedure niet is afgerond (stuk 4 inventaris partij).

V. Beoordeling door de sanctiecommissie

V.1. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV

15. De sanctiecommissie dient vooreerst te oordelen of partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV.

Daartoe moet worden bewezen,

- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 1, § 1, van de Norm PV: dat partij over een tijdshorizon van drie jaren niet gemiddeld minstens 120 uren (of gemiddeld minstens 40 uren per jaar) heeft besteed aan permanente vorming, of per kalenderjaar hier niet minstens 20 uren aan heeft besteed;
- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV: dat partij op driejaarlijkse basis/in de periode 2017-2019 niet minstens 84 uren seminars en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV, heeft gevolgd;
- wat betreft de aangevoerde inbreuk op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV: dat partij, op driejaarlijkse basis beschouwd, niet (gemiddeld)

minimum acht uren per jaar opleiding bij het IBR heeft gevolgd of in totaal 24 uren.

16. Het College verwijst allereerst naar de argumenten opgenomen in het definitief onderzoeksverslag (schriftelijke memorie College, randnummer 1). Deze argumentatie werd samengevat in de tweede alinea van randnummer 10 van deze beslissing.

Overigens wijst het College erop in zijn schriftelijke memorie (randnummer 9) dat partij de haar ten laste gelegde inbreuken op de Norm PV niet betwist en dat de door partij aangehaalde argumenten om de inbreuken in perspectief te plaatsen, niet pertinent zijn. Het College betoogt met name dat het registreren van een groot aantal uren individuele vorming door zelfstudie geen afbreuk doet aan de aangevoerde inbreuken op de Norm PV.

17. Partij betwist de haar ten laste gelegde inbreuken op de Norm PV niet (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummers 8 en 11). Zij erkent dat ze er als tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor in de periode 2017-2019 niet in geslaagd is om voldoende uren opleiding als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, te volgen en er niet in geslaagd is om haar achterstand recht te zetten, waardoor zij ook in 2020 en 2021 onvoldoende uren (specifieke) permanente vorming volgde.

Zij benadrukt daarentegen dat zij in de periode 2017-2019 en in de periode 2019-2021 een aanzienlijk aantal vormingsuren haalde in andere categorieën dan deze vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV. Zij wijst er tevens op dat het jaar 2020 een moeilijk coronajaar was. Zij verklaart ook dat zelfstudie 's avonds en in het weekend voor haar haalbaarder was dan het volgen van studiedagen op het IBR aangezien haar werk dan bleef liggen. Zij besluit hieruit dat haar niet kan worden verweten dat zij de verplichting tot bijscholing aan haar laars lapte, maar enkel dat zij er niet in geslaagd is de, door de Norm PV, vereiste uren permanente vorming voor een voldoende groot aandeel te volgen bij het IBR zelf of middels een daaraan gelijkwaardige opleiding.

18. De sanctiecommissie is, op grond van de hieronder uiteengezette motieven, van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV.

18.1.

Vooreerst dient te worden beoordeeld of partij, op basis van een tijdshorizon van drie kalenderjaren, kan worden verweten niet gemiddeld per jaar minstens 40 uren aan activiteiten te hebben besteed die bijdragen tot haar blijvende professionele ontwikkeling, met een absoluut minimum van 20 uren per kalenderjaar.

Uit het feitenrelaas en de stukken (stuk 11 inventaris College) blijkt, en dit wordt niet betwist, dat partij in 2020 slechts 8,5 uren opleiding heeft gevolgd,

daar waar artikel 1, § 1, van de Norm PV vereist dat elke bedrijfsrevisor een absoluut minimum van 20 uren per kalenderjaar besteedt aan activiteiten die bijdragen tot zijn of haar blijvende professionele ontwikkeling.

Deze inbreuk kan niet worden verschoond door erop te wijzen dat 2020 een moeilijk coronajaar was aangezien ook individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur in aanmerking kwamen om te voldoen aan deze eis van minimum 20 uren vorming per jaar en corona geen beletsel of hinderpaal vormde voor zelfstudie.

Bijgevolg staat vast dat partij in 2020 een inbreuk pleegde op artikel 1, § 1, van de Norm PV.

18.2

Vervolgens dient te worden beoordeeld of partij kan worden verweten dat zij op driejaarlijkse basis, in de periode 2017-2019, niet minstens 84 uren seminars en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV, heeft gevolgd.

Uit het feitenrelaas (in het bijzonder het overzicht van de door partij geregistreerde vormingsuren voor de periode 2017-2019, zoals weergegeven in randnummer 4 van het definitief onderzoeksverslag en stuk 4b, inventaris College) blijkt, en dit wordt niet betwist, dat partij in de periode 2017-2019 slechts 40 uren seminars en studiedagen als vermeld onder punten 1 tot 3 van de eerste paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, heeft gevolgd, daar waar artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV vereist dat minstens 84 vormingsuren op driejaarlijkse basis worden gevolgd in deze categorieën. Het ontbreekt partij in de betrokken periode dus aan 44 vormingsuren in de categorieën vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV.

Dit tekort voor de periode 2017-2019 ten aanzien van het, op grond van artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV, verplichte minimaal te volgen aantal uren opleiding of vorming in bepaalde categorieën (categorieën 1 tot 3, vermeld onder punten 1 tot 3 van artikel 5, § 1, Norm PV), kan niet worden verschoond door in te roepen dat partij in andere categorieën (voornamelijk in categorie 6: individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur) 268 vormingsuren registreerde in de periode 2017-2019 of hiermee worden verrekend. De zelfstudie van partij kan een tekortkoming ten aanzien van het, in de Norm PV, vastgestelde minimumaantal uren te volgen vorming (over een bepaalde periode) in een onderscheiden categorie, andere dan de door partij aangehaalde zelfstudie, niet compenseren, noch verschonen.

Bijgevolg staat de verwijtbare inbreuk van partij in de periode 2017-2019 op artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV, vast.

18.3

Vervolgens dient te worden beoordeeld of partij kan worden verweten dat zij op driejaarlijkse basis beschouwd, in de periode 2017-2019 of in de periode 2018-2021, niet (gemiddeld) minimum acht uren per jaar opleiding bij het IBR heeft gevolgd of in totaal 24 uren op driejaarlijkse basis, en zich derhalve schuldig maakte aan een inbreuk op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV.

Voor de periode 2017-2019 volgde partij op driejaarlijkse basis 32 uren uit het door het IBR aangeboden vormingspakket (definitief onderzoeksverslag, randnummer 4 en stuk 4a, inventaris College): 12 uren in 2017, 16 uren in 2018 en 4 uren in 2019. Voor deze periode is er dan ook geen sprake van een inbreuk op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV. Voor alle duidelijkheid wordt hier nog aan toegevoegd dat dergelijke inbreuk voor de periode 2017-2019 door het College ook niet ten laste wordt gelegd van partij.

De sanctiecommissie treedt het College niet bij dat de loutere vaststelling dat partij in het jaar 2021 slechts 3 door het IBR georganiseerde vormingsuren volgde, zou volstaan om een inbreuk te bewijzen op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV. De sanctiecommissie hanteert de voor partij minst strenge interpretatie van de Norm PV waarbij de woorden “op driejaarlijkse basis”, zoals vermeld in de eerste alinea van de derde paragraaf van artikel 5 van de Norm PV, in combinatie met de bewoordingen van artikel 5, § 3, 2°, van dezelfde norm, voor de vaststelling van een inbreuk vergen dat niet gemiddeld minimum acht uren per jaar opleiding of vorming bij het IBR werd gevolgd of in totaal 24 uren op driejaarlijkse basis.

Dit blijkt het geval te zijn, zowel voor de periode 2019-2021 (de laatste driejaarlijkse periode die volkomen binnen het temporeel toepassingsgebied van de Norm PV valt), als voor de periode 2020-2022 (met dien verstande dat voor het jaar 2022 de norm permanente vorming van 17 juni 2021 toepasselijk is, die op dit punt strenger is dan de Norm PV aangezien artikel 9 van deze norm bepaalt dat “*elke bedrijfsrevisor elk kalenderjaar minstens 8 vormingsuren van categorie 1 in zijn permanent vormingsprogramma moet integreren.*”). Uit stuk 7a, inventaris College blijkt immers dat partij voor de periode 2019-2021 slechts 15,5 door het IBR georganiseerde vormingsuren heeft gevolgd: 4 uren in 2019, 8,5 uren in 2020 en 3 uren in 2021. Dit is ruim minder dan het vereiste driejaarlijkse totaal van 24 uren of gemiddeld 8 uren per jaar.

Opnieuw kan dit tekort ten aanzien van de, op grond van artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV, op driejaarlijkse basis, in de periode 2019-2021, minimaal te volgen uren vorming in de categorie seminaries en studiedagen georganiseerd door het IBR (categorie 1, vermeld onder punt 1 van artikel 5, § 1, van de Norm PV), niet worden verschoond of gecompenseerd door erop te wijzen dat partij in deze periode 140 vormingsuren registreerde in de categorieën vermeld onder punten 4 en 5 (8 uren in 2019) of vermeld onder punt 6 (92 uren in 2019 en 40 uren in 2021) van artikel 5, § 1, van de Norm PV, en nog eens 8 uren in categorie 2 van hetzelfde artikel van dezelfde norm in 2021.

Bijgevolg staat vast dat partij in de periode 2019-2021 een verwijtbare inbreuk pleegde op artikel 5, § 3, 2°, van de Norm PV.

(Aangezien noch in de kennisgeving van de grieven, noch in de uitgewisselde schriftelijke bemerkingen en memories, noch tijdens de hoorzitting, een inbreuk op de norm permanente vorming van 17 juni 2021, die met ingang van 1 januari 2022 de Norm PV vervangt, is opgeworpen of ter sprake is gebracht, heeft de sanctiecommissie, mede gelet op de rechten van verdediging, beslist om niet, ambtshalve, een inbreuk in 2022 op artikel 9 van voornoemde norm van 17 juni 2021 vast te stellen, op grond van het feitenrelaas van dit dossier waaruit blijkt dat partij in 2022 0 uren opleiding bij het IBR heeft gevolgd. Deze nieuwe norm wordt ook overigens niet toegepast bij de beoordeling van dit dossier, evident niet op feiten die dateren van voor de nieuwe norm en, om voornoemde reden, niet op feiten uit 2022.

Aangezien de beschouwde periode aldus loopt van 2017 tot en met 2021, dient bij de beoordeling van de onder V.1. vastgestelde inbreuken geen rekening te worden gehouden met de eventuele impact van het in randnummer 12, laatste alinea van deze beslissing vermelde ... ongeval, waarvoor partij nog steeds wordt gerevalideerd.)

V.2. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 27 WTB

19. De sanctiecommissie dient vervolgens te oordelen of partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.
20. Het College voert aan dat partij in de periode 2017-2019 en in 2020 en 2021 een inbreuk pleegde op artikel 27 van de WTB door haar permanente vorming niet op continue wijze voort te zetten om haar theoretische kennis, haar beroepsbekwaamheden en haar beroepsethiek op een voldoende peil te houden (definitief onderzoeksverslag, randnummer 27). Zulks vloeit volgens het College voort uit de inbreuken op de Norm PV. Door niet de permanente vorming te volgen, overeenkomstig de bepalingen van de Norm PV, heeft partij een inbreuk begaan op artikel 27 WTB.

Het College wijst erop dat dit wetsartikel geen onderscheid maakt tussen de actieve en de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor en de stelling dat partij, gelet op haar hoedanigheid van tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor sinds januari 2018, niet zomaar terug revisorale opdrachten kan uitvoeren, niet correct en niet pertinent is.

21. Partij voert aan dat uit de niet betwiste inbreuken op de Norm PV, niet zomaar een schending van artikel 27 WTB kan worden afgeleid. Het wetsartikel moet zelfstandig beoordeeld worden op het vervuld zijn van de constitutieve bestanddelen ervan, inclusief het vereiste "voldoende peil"/het doeleinde om de theoretische kennis, beroepsbekwaamheden en beroepsethiek op een voldoende peil te houden (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummer 15).

In dit verband wijst partij er vooreerst op dat zij in de betreffende periode 2017-2021 in totaal 167,50 uren meer permanente vorming volgde dan voorgeschreven door de Norm PV. Zij leidt hieruit af dat haar niet zozeer kan worden verweten haar permanente vorming te hebben verwaarloosd tijdens haar tijdelijke verhindering, maar wel dat zij zich voornamelijk heeft bijgeschoold in de vorm van opleidingen in de categorie zoals vermeld onder punt 6 van artikel 5, § 1, van de Norm PV. Door over de ganse, betreffende periode, gemiddeld genomen, ruim voldoende uren permanente vorming gevolgd te hebben (ook al beantwoordden de gevolgde vormingsuren niet aan alle vereiste minima in bepaalde categorieën), zou zij wel de geest van de Norm PV hebben nageleefd, die erin zou bestaan dat bedrijfsrevisoren zich elk jaar grondig blijven bijscholen in hun materie.

Vervolgens voert partij aan dat zij het doeleinde van artikel 27 WTB niet heeft geschonden aangezien het voldoende peil waarvan sprake is in voornoemd wetsartikel zou verschillen voor een tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor in vergelijking met een actieve bedrijfsrevisor. Alleen voor een actieve bedrijfsrevisor, die revisorale opdrachten uitoefent, zou het te bereiken voldoende peil adequaat worden bepaald of geconcretiseerd door de Norm PV. Voor een tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor, die geen revisorale opdrachten uitvoert, zou er, in het algemeen belang, geen zelfde peil van kennis en vaardigheden noodzakelijk zijn als voor de actieve bedrijfsrevisor die wel revisorale opdrachten uitoefent.

Partij voert verder aan dat het normdoel van artikel 27 WTB slechts kan worden geschonden indien de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor terug actief wordt en dat partij, zolang zij revisorale opdrachten uitvoerde, steeds haar verplichtingen inzake permanente vorming heeft nageleefd.

Tot slot voert partij aan dat het College het noodzakelijk verband tussen het in artikel 27 WTB geïmplementeerde “voldoende peil” en het effectief uitvoeren van revisorale opdrachten erkent door in het definitief onderzoeksverslag (randnummer 22, eerste alinea) te stellen dat hetzelfde peil geldt voor de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor en de actieve bedrijfsrevisor omdat eerstgenoemde *“op eender welk moment opnieuw kan aanvangen met het uitvoeren van alle (wettelijke) revisorale opdrachten”*. Partij leidt hieruit af dat er slechts een probleem zou zijn wanneer de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor terug actief revisorale opdrachten zou kunnen uitvoeren zonder zich voldoende te hebben bijgeschoold tijdens de periode van zijn of haar verhindering. Dit risico zou niet bestaan in hoofde van partij aangezien zij, nog afgezien van het feit dat zij zelf heeft verzocht om de intrekking van haar hoedanigheid, nooit opnieuw revisorale opdrachten zou kunnen uitvoeren zonder te slagen voor een mondelinge proef die een voldoende bekwaamheidspeil in de zin van artikel 27 WTB zou garanderen.

22. De sanctiecommissie is van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.

Zij treedt het College immers bij dat zulks voortvloeit uit de onder V.1. van deze beslissing vastgestelde inbreuken op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV. Indien de bedrijfsrevisor kan worden verweten dat hij of zij een inbreuk heeft gepleegd op bepalingen van de Norm PV die een minimumaantal, in onderscheiden categorieën, te volgen uren permanente vorming verplicht stellen, dan staat tevens vast dat hij zijn permanente vorming niet op continue wijze heeft voortgezet om zijn theoretische kennis, beroepsbekwaamheden en beroepsethiek op een voldoende peil te houden. Indien een verplicht minimum in een bepaalde categorie gedurende een bepaalde periode niet werd bereikt, dan staat meteen vast dat de voortgezette permanente vorming is tekortgeschoten om te voldoen aan het in artikel 27 WTB beoogde voldoende peil.

Doordat partij kan worden verweten in 2020 niet de vereiste 20 uren opleiding (het absolute minimum per kalenderjaar) te hebben gevolgd, schendt zij tevens artikel 27 WTB. Zij schendt dit artikel evenzeer doordat haar kan worden verweten over de periode 2017-2019 niet het minimaal verplichte aantal uren seminaries en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV, te hebben gevolgd. Evenzo schendt zij dit artikel doordat haar kan worden verweten over de periode 2019-2021 minder dan 24 uren seminaries en studiedagen georganiseerd door het IBR te hebben gevolgd.

Partij kan niet worden gevolgd wanneer zij aanvoert dat zij artikel 27 WTB niet zou hebben geschonden door over de ganse, betreffende periode, weliswaar niet te beantwoorden aan alle, door de door de Norm PV, vereiste minimaal te volgen uren opleiding in bepaalde categorieën, maar niettemin, in totaal, over alle categorieën, inclusief zelfstudie, te getuigen van een grondige, voortgezette bijscholing die zou beantwoorden aan de geest van de Norm PV. De doelstelling of “de geest” van de Norm PV bestaat er immers in, eenieder die de titel van bedrijfsrevisor mag voeren, een minimaal aantal, in onderscheiden categorieën, te volgen uren permanente vorming op te leggen teneinde te garanderen dat wie deze titel draagt, ook beantwoordt aan de daarbij horende hoge verwachting inzake beroepskennis en beroepsethiek die met deze titel gepaard gaat. Het volstaat dan ook niet om vele uren zelfstudie te presteren om de geest van de Norm PV na te leven. Daartoe moeten het verplichte minimaal aantal te volgen vormingsuren in de door de Norm PV onderscheiden categorieën worden nageleefd.

Partij kan evenmin worden bijgetreden wanneer zij aanvoert dat deze door de Norm PV minimaal te volgen opleidingsuren in bepaalde categorieën over een bepaalde periode, slechts een adequate invulling zouden geven aan het door artikel 27 WTB beoogde “voldoende peil” voor actieve bedrijfsrevisoren. Naar huidig, en ten tijde van de feiten, toepasselijk recht, in het bijzonder artikel 30, § 3, WTB, staat vast dat er op het vlak van vereisten inzake permanente vorming geen onderscheid wordt gemaakt tussen actieve en tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren. Artikel 27 WTB is evenzeer en in dezelfde mate van toepassing op de bedrijfsrevisor die tijdelijk verhinderd is, als op de actieve bedrijfsrevisor. In beide gevallen worden de verplichtingen inzake permanente

vorming, in de betreffende periode (2017 tot 1 januari 2022), nader bepaald door de Norm PV. De vaststelling dat de Norm PV van 30 augustus 2007 zowel het register voor tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren, als voornoemd artikel 30 WTB voorafgaat, doet daaraan geen afbreuk. De sanctiecommissie is dan ook van oordeel dat eenieder die de titel van bedrijfsrevisor vermog te dragen, aan hetzelfde normdoel of peil inzake permanente vorming is onderworpen, ongeacht of men al dan niet tijdelijk verhinderd is en ongeacht of men al dan niet revisorale opdrachten uitvoert. (Louter ten overvloede wordt nog opgemerkt dat zulks ook treffend wordt verwoord door de “nieuwe norm inzake permanente vorming”, de norm van 17 juni 2021, waarvan het tweede lid van artikel 3 (zonder te innoveren/in continuïteit met de Norm PV) expliciet bepaalt dat zowel de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor als de bedrijfsrevisor die geen revisorale opdrachten uitvoert, een permanent vormingsprogramma moet organiseren dat beoogt om eenzelfde kennisniveau van de beroepspraktijken en deontologie te behouden als datgene van de actieve bedrijfsrevisoren (eigen onderstreping).)

De sanctiecommissie volgt partij dan ook niet wanneer zij aanvoert dat het normdoel van artikel 27 WTB slechts zou kunnen worden geschonden wanneer een tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor terug actief zou worden en opnieuw revisorale opdrachten zou uitvoeren, zonder eerst zijn of haar achterstand inzake permanente vorming in te halen. De hoedanigheid van partij als bedrijfsrevisor die tijdelijk verhinderd is, brengt immers dezelfde verplichtingen inzake permanente vorming met zich mee als een actieve bedrijfsrevisor. Het al dan niet actief uitvoeren van revisorale opdrachten is niet relevant voor de verplichting om eenzelfde voldoende kennisniveau inzake theoretische kennis, beroepsbekwaamheden en beroepsethiek te houden, maar wel het behouden van de titel van bedrijfsrevisor. Uit de loutere inschrijving als bedrijfsrevisor, weze het met de kwalificatie als “tijdelijk verhinderd”, vloeit eenzelfde verplichting inzake permanente vorming voort als voor actieve bedrijfsrevisoren. Het recht om deze titel te voeren (hetgeen partij trouwens, en ten overvloede, ook daadwerkelijk blijkt te doen aangezien zij op haar “*linked in*-profiel” haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor vermeldt, stuk 10 inventaris College) brengt immers met zich mee dat men aan dezelfde hoge verwachting inzake deskundigheid en beroepsethiek dient te voldoen, ook als men niet meer betrokken is bij de uitvoering van revisorale opdrachten. De verplichting inzake permanente vorming loopt dan ook onverkort door gedurende de periode van tijdelijk verhinderd zijn en is geenszins opgeschort of verminderd in afwachting van een eventuele hervatting van het actief uitvoeren van revisorale opdrachten.

Het klopt ook niet dat het College een noodzakelijk verband tussen het in artikel 27 WTB geïmplementeerde “voldoende peil” en het effectief uitvoeren van revisorale opdrachten erkent door in het definitief onderzoeksverslag (randnummer 22, eerste alinea) te stellen dat hetzelfde peil geldt voor de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor en de actieve bedrijfsrevisor omdat eerstgenoemde “op eender welk moment opnieuw kan aanvangen met het uitvoeren van alle (wettelijke) revisorale opdrachten”. De argumentatie van het College in randnummer 22

(die op zich al is geformuleerd als een bijkomende overweging, bovenop de wettelijke verplichting) geldt veeleer als ten overvloede, minstens als bijkomstig ten aanzien van de in randnummers 21, 24 en 25 van het definitief onderzoeksverslag ingeroepen verband met het behoud en/of gebruik van de titel en is te onderscheiden van deze argumentatie. Zoals hoger reeds uiteengezet is de sanctiecommissie van oordeel dat de verwachting inzake deskundigheid of beroepskennis en beroepsethiek die gepaard gaat met de titel van bedrijfsrevisor, volstaat als grondslag voor het opleggen van verplichtingen inzake permanente vorming die eenzelfde peil of kennisniveau beogen inzake theoretische kennis, beroepsbekwaamheden en beroepsethiek van eenieder die het recht heeft deze titel te dragen. De sanctiecommissie is dan ook van oordeel dat de argumentatie vervat in randnummers 21, 24 en 25 van het definitief onderzoeksverslag de vastgestelde inbreuk op artikel 27 WTB afdoende schraagt, ook bij gebreke aan een noodzakelijk verband tussen het in artikel 27 WTB geïmplementeerde “voldoende peil” en het effectief uitvoeren van revisorale opdrachten. Van dergelijke noodzakelijk verband is er, naar het oordeel van de sanctiecommissie, geen sprake.

Derhalve staat vast dat partij een verwijtbare inbreuk heeft gepleegd op artikel 27 WTB.

V.3. Wat betreft de grief inzake de aangevoerde schending van artikel 29, § 1, WTB

23. De sanctiecommissie dient vervolgens te oordelen of partij haar verplichting tot waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, zoals vastgelegd in artikel 29, § 1, WTB, heeft geschonden.
24. Het College verwijst allereerst naar de argumenten opgenomen in het definitief onderzoeksverslag (schriftelijke memorie College, randnummer 1). Deze argumentatie werd samengevat in de laatste alinea van randnummer 10 van deze beslissing: door bewust niet te voldoen aan de verplichting inzake permanente vorming, gedurende meerdere jaren en zelfs nadat een hersteltermijn werd opgelegd door het College, zou partij het vertrouwen van het publiek in het beroep van bedrijfsrevisor en de deskundigheid die daarbij hoort, schenden. Aldus zou partij reglementaire bepalingen veronachtzamen die een veruitwendiging vormen van een kernwaarde van het beroep/een essentiële pijler van het beroep vormen. Het zou tevens een miskenning inhouden van de fundamentele verplichting tot naleving van de toezichts- en controletaak waarmee het College door de wet is belast.

Overigens verwijst het College in zijn schriftelijke memorie (randnummer 18) naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 25 september 2022 houdende diverse bepalingen inzake economie, meer bepaald naar de artikelsgewijze commentaar bij artikel 60 van deze wet, dat de woorden “en artikel 29, § 1,” heeft ingevoegd in de derde paragraaf van artikel 30 WTB, tussen de woorden “De rechten en verplichtingen die uit afdeling III” en de woorden “voortvloeiende, blijven van toepassing op de verhinderde bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon”. Het College leidt uit de in zijn schriftelijke

memorie geciteerde commentaar bij voornoemd artikel 60 van voornoemde wet af dat de toevoeging louter een technische correctie betreft die verduidelijkt dat ook de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor zich moet houden aan de verplichting van artikel 29, § 1, WTB. Het College leidt hieruit af dat een tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor ook voor de wijziging van artikel 30, § 3, WTB onderworpen was aan de verplichtingen inzake waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid. Het besluit dat partij op het ogenblik van de feiten gehouden was artikel 29, § 1, WTB na te leven.

25. Partij voert vooreerst aan dat uit een inbreuk op een aantal specifieke verplichtingen inzake permanente vorming, niet meteen ook een schending van de vereiste van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid kan worden afgeleid.

Zij wijst erop dat, ten tijde van de feiten, enkel de rechten en verplichtingen uit afdeling III WTB van toepassing waren op tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren en dat voornoemde toevoeging van artikel 29, § 1, WTB aan deze verplichtingen door de wet van 25 september 2022, pas in werking is getreden op 26 januari 2023.

Zij geeft aan oprecht de intentie gehad te hebben om haar tekortkomingen ten aanzien van een aantal specifieke verplichtingen inzake permanente vorming recht te zetten, maar is daarin niet geslaagd doordat zij de combinatie van een zeer drukke job, het volgen van voldoende IBR-opleidingen en haar gezinsleven heeft onderschat. Zij wijst er ook op dat zij, naast de inbreuken op de Norm PV tijdens de periode van tijdelijke verhindering, nooit enige deontologische inbreuk beging en steeds heeft getracht op de meest professionele en waardige manier te werken, met eerbied ten aanzien van het IBR en het College.

Zij wijst ook op de doublures in de haar verweten gedragingen zoals opgesomd in randnummer 33 van het definitief onderzoeksverslag en is van oordeel dat deze kunnen worden samengevat als (i) het bewust plegen van de inbreuken zoals omschreven onder tenlastelegging IV.A, en (ii) welwillendheid te hebben gevraagd, maar nadien bewust toch niet voldoende specifieke uren permanente vorming te hebben gehaald. Zij benadrukt nooit de intentie te hebben gehad om onvoldoende uren permanente vorming te volgen en verwijst in dit verband naar nog gevolgde seminaries en studiedagen zoals blijkt uit stukken 4a en 7a, inventaris van het College, alsook naar het totale aantal uren permanente vorming (367,50) in de periode 2017-2021. Hieruit blijkt, aldus partij, dat zij geen slechte intenties had of het IBR zou minachten, alsook dat er geen sprake is van een gebrek aan wil of veronachtzaming. Zij besluit nooit op een onwaardige, onrechtschapen of onkieswijze te hebben gehandeld.

Tot slot voert zij aan dat het College niet aantoont dat zij door onvoldoende specifieke uren permanente vorming te volgen, het vertrouwen van het publiek schond, de geloofwaardigheid van het beroep in twijfel trok of het algemeen belang schond.

26. De sanctiecommissie is van oordeel dat partij een inbreuk heeft gepleegd op artikel 29, § 1, WTB.

Zij treedt partij nochtans bij dat niet iedere inbreuk op een toepasselijke bepaling van het geldende wetgevende, reglementaire en normatieve kader of miskenning van een voorschrift inzake de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor noodzakelijk resulteert in een inbreuk op de verplichting tot waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid. Het niet naleven van artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV en van artikel 27 WTB, kwalificeert inderdaad niet *ipso facto* als een daad die onverenigbaar is met de, op grond van art. 29, § 1, WTB, vereiste waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid.

In casu is de sanctiecommissie evenwel van oordeel dat partij zich, in haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor met jarenlange ervaring (ingeschreven sinds ...), die op 14 september 2020 door de secretaris-generaal werd geattendeerd op een tekortkoming ten aanzien van artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV in de periode 2017-2019 (stuk 1 inventaris College), die op 22 oktober 2020 vraagt om een remediëringkans (stuk 3 inventaris College), die op 25 maart 2021 door de oplegging van een hersteltermijn 7 maanden krijgt om bij voorrang het vastgestelde tekort aan minimaal te volgen vormingsuren als vermeld in punten 1 tot 3 van artikel 5, § 1, van de Norm PV weg te werken (stuk 4a inventaris College) en daar niet in slaagt, zich scherp bewust moet zijn geweest dat zij, gedurende meerdere jaren (2017 tot op heden) en op verschillende niveaus (zie randnummer 18 van deze beslissing), haar verplichtingen inzake permanente vorming schond door meerdere specifieke verplichtingen inzake minimaal te volgen vormingsuren in welbepaalde categorieën vervat in de Norm PV niet na te leven.

Zelfs indien het niet bewezen wordt geacht dat er sprake zou zijn van “een gebrek aan wil of veronachtzaming” aangezien partij in de periode 2017-2021 in totaal nog 367,50 vormingsuren registreerde (stuk 4b en 7a, inventaris College; veel meer dan de, op driejaarlijkse basis, vereiste 120 vormingsuren), noch dat er sprake zou zijn van slechte intenties van partij of van minachting van het IBR of het College aangezien partij oprecht de intentie had om de voor de periode 2017-2019 vastgestelde tekortkoming weg te werken en voor de toekomst haar verplichtingen inzake permanente vorming na te leven, dan nog is de sanctiecommissie van oordeel dat partij door de bewuste en jarenlange, voortgezette tekortkoming aan haar verplichting inzake permanente vorming, zich gedraagt op een wijze die onverenigbaar is met de waardigheid van het beroep. De sanctiecommissie treedt immers het College bij dat partij hierdoor een reglementaire bepaling schendt die een veruitwendiging is van een kernwaarde van het beroep en het vertrouwen schendt van het publiek dat van eenieder die het recht heeft de titel van bedrijfsrevisor te dragen, een grote verwachting koestert inzake deskundigheid en beroepsethiek, die slechts kan worden ingelost door het naleven van de verplichtingen inzake permanente vorming.

Door jarenlang, minstens vanaf 26 oktober 2021 (na het verstrijken van de hersteltermijn), wanneer het voor partij, zeker getoetst aan het gedrag en inzicht van een normaal voorzichtige of zorgvuldige bedrijfsrevisor, duidelijk moet zijn geweest dat zij er niet langer in slaagde haar verplichtingen inzake permanente vorming na te leven, tot 24 februari 2023 (datum van haar verzoek tot intrekking van haar hoedanigheid), bewust een bepaling die raakt aan een essentiële verplichting van het beroep (de verplichting tot permanente vorming) te schenden, gedraagt partij zich op een wijze die onverenigbaar is met de waardigheid van haar titel. Gegeven de omstandigheden had partij niet van 26 oktober 2021 tot 24 februari 2023 mogen wachten met haar verzoek tot intrekking van haar hoedanigheid. Door aldus, gedurende een jaar en bijna 4 maanden, de schending inzake de verplichting inzake permanente vorming, die al teruggaat tot 2017 en waarop zij reeds werd geattendeerd in 2020, bewust verder te zetten en maar een initiatief te nemen tot het beëindigen ervan een week na ontvangst van de kennisgeving van de grieven, schendt partij de verplichting tot waardigheid van artikel 29, § 1, WTB.

Ook de vaststelling van het gevolg van deze schending, namelijk de aantasting van het vertrouwen van het publiek in de hoge mate van deskundigheid en de beroepsethiek van eenieder die het recht heeft de titel van bedrijfsrevisor te dragen, vertrouwen dat stoelt op de naleving van de verplichting inzake permanente vorming, volstaat *in casu* (gelet op de gekwalificeerde omstandigheden waarin de gepleegde inbreuken plaatsvonden) op zich eveneens om te besluiten tot de vaststelling dat partij door de, in V.1. en V.2. van deze beslissing, vastgestelde inbreuken, zich heeft gedragen op een wijze die niet verenigbaar is met de waardigheid die wordt verwacht van eenieder die de titel van bedrijfsrevisor mag voeren.

Zoals hierboven reeds meermaals uiteengezet, is de sanctiecommissie het niet eens met partij dat, bij gebrek van het stellen van revisorale daden, het vertrouwen van het publiek of de geloofwaardigheid van het beroep niet zou kunnen worden geschonden of in het gedrang worden gebracht. Van belang is immers niet het al dan niet uitoefenen van revisorale opdrachten, maar het gerechtigd zijn de titel van bedrijfsrevisor te voeren, ook al heeft men het statuut van tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor. De inschrijving als “tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor” brengt immers evenzeer en in dezelfde mate de verplichting tot permanente vorming met zich mee. De permanente vorming staat dan ook borg voor het hoge peil inzake beroepskennis en beroepsethiek die het publiek verwacht van de persoon die gerechtigd is de titel van bedrijfsrevisor te dragen, ook al voert hij geen revisorale opdrachten uit/stelt hij geen revisorale daden. De vastgestelde, gekwalificeerde (zie in het bijzonder de uiteenzetting in alinea 3 en 4 van dit randnummer van deze beslissing) schending van de kernverplichting inzake permanente vorming volstaat om *in casu* te besluiten dat door dergelijk gedrag wel degelijk het vertrouwen van het publiek en de geloofwaardigheid van het beroep in het gedrang werden gebracht, en derhalve artikel 29, § 1, WTB werd geschonden.

Aangezien de feiten niet dateren van voor de inwerkingtreding (26 januari 2023) van de wet van 25 september 2022, maar de gekwalificeerde (door het dubbele bewustzijn van de inbreuk en van de voortzetting ervan) schending van de wezenlijke verplichting inzake permanente vorming, minstens bewust werd voortgezet tot 24 februari 2023 (stuk 3, inventaris partij), is het artikel 29, § 1, WTB, sowieso van toepassing *in casu*, zelfs indien zou kunnen worden getwijfeld of de technische correctie van artikel 30, § 3, WTB door artikel 60 van de wet van 25 september 2022 houdende diverse bepalingen inzake economie, die ertoe strekt te verduidelijken dat ook de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisor zich aan de verplichting van artikel 29, § 1, WTB moet houden, al dan niet waarlijk interpretatief is.

V.4. Besluit

27. De sanctiecommissie besluit, op grond van de motieven zoals hoger uiteengezet in V.1., V.2. en V.3. dat X een inbreuk heeft gepleegd op artikel 1, § 1, en artikel 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV, en op artikel 27 en artikel 29, § 1, WTB.

VI. Op te leggen sanctie

28. Overeenkomstig artikel 59 WTB kan de sanctiecommissie van de FSMA indien zij, overeenkomstig artikel 58 WTB wordt gevat en met naleving van de procedure als bedoeld in hoofdstuk III, afdeling 5, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, met uitzondering van de artikelen 70 en 71, een inbreuk vaststelt op de toepasselijke wettelijke, reglementaire en normatieve bepalingen, de volgende maatregelen nemen ten aanzien van de bedrijfsrevisoren (...): een waarschuwing, een berisping, een openbare verklaring op de website van de FSMA, waarin de naam van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon en de aard van de inbreuk worden vermeld, een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor de bedrijfsrevisor, het geregistreerde auditkantoor of de vaste vertegenwoordiger om iedere beroepsmatige dienstverlening of bepaalde dienstverlening te verrichten, een openbare verklaring dat het controleverslag niet voldoet aan de eisen van artikel 28 van de richtlijn 2006/43/EG of, in voorkomend geval, van artikel 10 van verordening (EU) nr. 537/2014, een tijdelijk verbod van maximaal drie jaar voor een lid van een bedrijfsrevisorenkantoor of van een leidinggevend of bestuursorgaan van een organisatie van openbaar belang om functies in bedrijfsrevisorenkantoren of organisaties van openbaar belang te bekleden, de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, een administratieve geldboete die niet meer mag bedragen dan 2.500.000 euro voor hetzelfde feit of geheel van feiten. Wanneer de inbreuk de overtreder een vermogensvoordeel heeft opgeleverd of hem in staat heeft gesteld een verlies te vermijden, mag dit maximum worden verhoogd tot het drievoud van het bedrag van dat voordeel of dat verlies.

Overeenkomstig artikel 72, § 3, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten dient de sanctiecommissie bij het bepalen van de administratieve maatregelen en geldboetes als bedoeld in artikel 59 WTB rekening te houden met alle relevante omstandigheden. Met toepassing van het proportionaliteitsbeginsel dient het bedrag van de administratieve geldboete die de FSMA kan opleggen, te worden bepaald rekening houdend met de ernst van de feiten en de subjectieve schuld van de partij.

29. Het College stelt voor, zoals reeds aangegeven in randnummer 11 van deze beslissing, om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van X in te trekken en haar een administratieve geldboete op te leggen van 6.250 euro, rekening houdend met de aard van de ten laste gelegde feiten, de betrokken bedrijfsrevisor, de omstandigheden waarin de feiten zijn gepleegd, de goede werking van het bedrijfsrevisoraat en van de bedrijfsrevisoren in het algemeen, het algemeen belang en de weerslag van de inbreuk en de bestraffing op het gedrag of de werking van andere bedrijfsrevisoren (kennisgeving van de grieven, pagina 2). Het College wijst op de vertrouwensfunctie van de bedrijfsrevisor en het daaruit voortvloeiende strenge verwachtingspatroon. Het houdt rekening met het blanco sanctieverleden van partij en met de eventuele negatieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit het opleggen van een sanctie. Het houdt tevens rekening met volgende verzwarende omstandigheden: het bewust niet voldoen aan een essentiële verplichting gedurende meerdere jaren en op verschillende, door de Norm PV, opgelegde niveaus (waaruit een algemene onwil zou blijken om de nodige opleiding te volgen); voortzetting van de inbreuken na tussenkomst van de secretaris-generaal en van het College, gebrek aan herstel tijdens de opgelegde hersteltermijn/geen gevolg geven aan de gevraagde remediëringkans (waaruit een manifest misprijzen ten aanzien van de toezichthouder zou blijken); ten onrechte voorhouden dat geen inbreuken meer zouden plaatsvinden. Tot slot benadrukt het College dat partij geen financieel voordeel mag halen uit het niet deelnemen aan de vereiste permanente vorming en dat de opgelegde sancties een voldoende ontradend karakter moeten hebben om soortgelijke misbruiken in de toekomst te voorkomen.
30. Partij aanvaardt de voorgestelde intrekking van haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummers 9 en 38).

Zij voert evenwel aan dat het disproportioneel zou zijn om bovenop deze al zeer zware sanctie nog een administratieve geldboete van 6.250 euro op te leggen (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummer 27).

Zij wijst op twee Franstalige beslissingen waar de sanctiecommissie zulks, in vergelijkbare gevallen (rekening houdend met het gebrek aan disciplinaire antecedenten en het feit dat de bedrijfsrevisor al meerdere jaren geen revisorale opdrachten meer uitoefent), ook zou hebben bevestigd (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummer 28).

Zij verwijst naar de mildere sancties in de tuchtrechtspraak met betrekking tot advocaten die onvoldoende uren permanente vorming halen (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummer 29).

Zij verzoekt rekening te houden met volgende verzachtende omstandigheden en voor partij gunstige elementen bij het bepalen van de strafmaat (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummer 30): haar blanco sanctieverleden; de afwezigheid van een vermogensvoordeel voor derden; de afwezigheid van een toekomstig risico voor derden, het algemeen belang of het beroep; het totale aantal gevolgde vormingsuren in de relevante periode; de onmiddellijke bekentenissen van partij.

Tot slot betwist zij volgende door het College ingeroepen verzwarende omstandigheden of vermeend ongunstige elementen in hoofde van partij (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummers 32 -37): het behalen van een vermogensvoordeel (door de gepleegde inbreuken op de Norm PV of door het gerechtigd zijn om de titel van bedrijfsrevisor te voeren); het bestaan van een algemene onwil om opleidingen te volgen; het nut van een bijkomende administratieve geldboete ter versterking van het afschrikkend effect van de sanctie ten aanzien van partij of andere bedrijfsrevisoren.

31. De sanctiecommissie trekt de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van X in en legt haar een administratieve geldboete op van 2000 euro.

De sanctiecommissie stelt vast dat partij de door het College voorgestelde sanctie van de intrekking van haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor, louter om de toegegeven inbreuken op de Norm PV, zoals vastgesteld in punt V.1. van deze beslissing, niet betwist.

Zij betwist wel de proportionaliteit van het daarbovenop opleggen van een administratieve geldboete om de redenen samengevat in randnummer 30 van deze beslissing.

De sanctiecommissie is evenwel van oordeel dat *in casu* de vastgestelde verzwarende omstandigheden van de inbreuk op de verplichting inzake permanente vorming (waaruit trouwens een schending van de waardigheid werd afgeleid), in het bijzonder de omstandigheid dat partij reeds in 2020 werd geattendeerd op de tekortkoming, heeft nagelaten de vastgestelde inbreuk op artikel 5, § 3, 1°, van de Norm PV te herstellen binnen de opgelegde

hersteltermijn van 7 maanden, en, daarenboven, de tekortkoming aan de verplichting om haar permanente vorming op continue wijze verder te zetten teneinde haar beroepskennis en beroepsethiek op een voldoende peil te houden, heeft voortgezet tot 24 februari 2023, alvorens een initiatief te nemen om hieraan een einde te stellen (door het IBR te verzoeken haar hoedanigheid van bedrijfsrevisor in te trekken), van die aard zijn dat bovenop de intrekking van haar hoedanigheid als bedrijfsrevisor, tevens een administratieve geldboete dient te worden opgelegd.

Bij het bepalen van deze sanctie, bestaande in de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor en het opleggen van een administratieve geldboete van 2000 euro, heeft de sanctiecommissie meer bepaald rekening gehouden met de hiernavolgende omstandigheden.

De sanctiecommissie stelt vast dat er geen betwisting is over het bestaan van volgend, voor partij, gunstig element bij het vaststellen van de strafmaat: haar blanco sanctieverleden, waarbij er in het bijzonder op wordt gewezen dat zij sedert ... reeds is ingeschreven in het openbaar register der bedrijfsrevisoren.

De sanctiecommissie treedt partij bij wat betreft het bestaan van volgende, voor partij, gunstige elementen of omstandigheden bij het vaststellen van de sanctie: afwezigheid van een vermogensnadeel voor derden; afwezigheid van een, uit de vastgestelde inbreuken geput, financieel of economisch voordeel voor partij; voldoende medewerking verleend (erkenning van de begane inbreuken op de Norm PV). (De afwezigheid van een toekomstig risico voor derden, het algemeen belang of het beroep is, daarentegen, een gevolg van de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor en komt niet in aanmerking als een element dat van aard is de op te leggen sanctie te verminderen. Ook de ingeroepen nefaste gevolgen van een zware sanctie voor de verdere carrière van partij kwalificeert niet als verzachtende omstandigheid of element in het voordeel van partij. Het betreft een element waar de sanctiecommissie rekening mee houdt bij de beoordeling van de evenredigheid van de nominatieve bekendmaking van haar beslissing.)

De sanctiecommissie treedt het College bij wat het bestaan betreft van volgende verzwarende omstandigheden of elementen die het opleggen van een voldoende zware sanctie rechtvaardigen en die betrekking hebben op de ernst en de duur van de inbreuk en op de mate van verantwoordelijkheid van partij: het bewust niet voldoen aan een essentiële verplichting gedurende meerdere jaren en op verschillende, door de Norm PV, opgelegde niveaus; voortzetting van de inbreuken na tussenkomst van de secretaris-generaal en van het College, gebrek aan herstel tijdens de opgelegde hersteltermijn/geen gevolg geven aan de gevraagde remediëringkans.

De sanctiecommissie treedt partij dan weer bij wat betreft het niet bewezen zijn van volgende sanctieverzwarende elementen: het bestaan van een algemene onwil om de nodige opleiding te volgen; een misprijzen ten aanzien van de toezichthouder; een gebrek aan oprechtheid bij het vragen van een

remediëringkans. (Volledigheidshalve wordt hier nog aan toegevoegd dat de sanctiecommissie het ook eens is met partij dat zij op generlei wijze gebonden is door de tuchtrechtspraak met betrekking tot advocaten, maar hieruit afleidt dat de verwijzingen naar deze tuchtrechtspraak, door het College in bezwarende zin, door partij om te pleiten voor een lichtere sanctie dan de gevorderde sanctie, niet in aanmerking komen als relevante omstandigheden voor het bepalen van de gepaste sanctie.)

De sanctiecommissie treedt het College opnieuw bij dat de sanctie een voldoende ontradend effect moet hebben en dat zulks, in de gegeven omstandigheden, het opleggen van een administratieve geldboete bovenop de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor mede rechtvaardigt.

Gelet op de huidige functie van partij als ..., mag er bovendien van worden uitgegaan dat de opgelegde boete haar financiële draagkracht niet te boven gaat.

Op grond van al deze elementen en met name gelet op de in overweging genomen sanctieverzwarende elementen (zie ook de vierde alinea van dit randnummer van deze beslissing) acht de sanctiecommissie de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor een onvoldoende zware sanctie. Van de andere in artikel 59, § 1, WTB opgesomde administratieve maatregelen die de sanctiecommissie kan opleggen, gelet op de vastgestelde inbreuken en de mogelijkheid om deze maatregel te combineren met de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, en gelet op de hierboven opgesomde, voor het vaststellen van de op te leggen sanctie, relevante elementen (gunstige en verzwarende), worden de waarschuwing en de berisping te licht bevonden. De aangewezen, gepaste of evenredige sanctie, bovenop de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, bestaat in het opleggen van een administratieve geldboete waarbij de hoogte van de opgelegde boete wordt bepaald rekening houdend met alle relevante (gunstige en verzwarende), bewezen geachte elementen, hierboven opgesomd, alsook met de tevens opgelegde maatregel van de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor.

Op grond van al deze elementen, daarbij rekening houdend met de ernst van de feiten en de verantwoordelijkheid of subjectieve schuld van partij, acht de sanctiecommissie het gepast om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van X in te trekken en haar een administratieve geldboete van 2.000 euro op te leggen.

VII. Bekendmaking

32. Overeenkomstig artikel 72, § 3, vierde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten worden de beslissingen van de sanctiecommissie in beginsel nominatief bekendgemaakt op de website van de FSMA. De sanctiecommissie kan deze bekendmaking uitstellen of tot de anonieme bekendmaking overgaan indien de nominatieve bekendmaking een onevenredig nadeel dreigt te berokkenen aan

de betrokken personen of een lopend onderzoek of de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten in gevaar zou brengen. Zij kan tevens beslissen tot niet-bekendmaking indien uitstel van bekendmaking of anonieme bekendmaking als onvoldoende wordt beschouwd om te waarborgen dat de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten niet in gevaar wordt gebracht, of om de evenredigheid te waarborgen van de bekendmaking in geval van een beslissing die wordt geacht van geringere betekenis te zijn.

33. Het College vraagt de nominatieve bekendmaking van de beslissing zoals deze in regel wordt voorzien door artikel 72, § 3, vierde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en dit gedurende vijf jaar.

Het is van oordeel dat geen van de, door artikel 72, § 3, vijfde lid, van dezelfde wet, voorziene uitzonderingen op voormelde regel van de nominale of nominatieve bekendmaking van de beslissing *in casu* van toepassing zijn.

Het is tevens van oordeel dat partij geen overtuigende elementen aanbrengt die de bekendmaking onevenredig zouden maken. Het College benadrukt in dit verband dat partij met kennis van de wet- en regelgeving inzake permanente vorming de inbreuken heeft begaan en dat enige schade die een nominale bekendmaking met zich meebrengt, dan ook het gevolg is van de begane inbreuken.

34. Partij verzoekt in hoofdorde om de beslissing niet bekend te maken, in ondergeschikte orde om de beslissing anoniem bekend te maken, in uiterst ondergeschikte orde om de bekendmaking uit te stellen, en in ieder geval om de duur van de bekendmaking te beperken in de tijd, tot twee weken.

Zij is van oordeel dat de bekendmaking, bovenop de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, buitenproportioneel is (schriftelijke memorie van antwoord partij, randnummers 40 en 41). Zij zou partij, ..., bovendien onevenredig schaden in haar verdere professionele carrière. Volgens partij zou er mogelijk zelfs een secundaire negatieve impact kunnen zijn op het bedrijf waarvoor zij werkt in geval van een nominatieve bekendmaking.

Partij gaat ook in op de uitvoerige motivering met betrekking tot de bekendmaking in de kennisgeving van de grieven en betwist dat de educatieve functie van de beslissing een nominatieve bekendmaking vergt. Evenzo betwist zij dat het vertrouwenwekkend effect van de bekendmaking vergt dat de persoonsgegevens van partij worden bekendgemaakt of dat deze zou kunnen worden verantwoord vanuit een vermeende noodzaak opdat de samenleving de nodige gevolgen zou kunnen verbinden aan de beslissing.

35. De sanctiecommissie ziet geen reden om haar beslissing met betrekking tot de hierboven vastgestelde inbreuken en de daarvoor gepaste sanctie niet op de normale wijze bekend te maken en aldus tot diens ontradend effect bij te dragen.

Er is geen sprake van een gevaar voor een lopend onderzoek of voor de stabiliteit van het financieel systeem of de financiële markten.

De nominatieve bekendmaking is evenmin van aard onevenredig nadeel te veroorzaken. De eventuele nadelige impact op het professionele leven van X indien bekend wordt gemaakt dat zij, in haar hoedanigheid van tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor, inbreuken heeft gepleegd op de verplichtingen inzake permanente vorming en, gelet op de bewuste voortzetting ervan, eveneens op de waardigheid, is een normaal gevolg van de wettelijke, in regel voorziene bekendmaking, en niet disproportioneel in het licht van de begane inbreuken waarvan zij de gevolgen moet dragen. De vastgestelde inbreuken, de opgelegde sanctie en de in de beslissing uitgedrukte, omstandige motivering, zijn overigens bestaanbaar met de jarenlange, blijkbaar onberispelijke uitvoering door partij van haar huidige functie als ..., met een inzet waardoor zij er niet meer in slaagde haar verplichtingen inzake permanente vorming, die voortvloeien uit haar inschrijving als tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor, na te leven. De beslissing vermeldt ook dat partij, sinds haar inschrijving als bedrijfsrevisor in ..., nooit enige deontologische inbreuk werd verweten (andere dan de inbreuken op de verplichting inzake permanente vorming die het voorwerp zijn van deze beslissing en waarvan de draagwijdte precies kan worden beoordeeld door kennisname van deze beslissing, hetgeen van aard is de door partij gevreesde nefaste impact van de nominatieve bekendmaking van deze beslissing voor haar verdere professionele carrière te temperen) en dat met haar blanco sanctieverleden als sanctieverminderend element rekening werd gehouden.

Dit neemt dit weg dat de bewuste niet-naleving van de verplichtingen inzake permanente vorming door een tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor, en de bewuste voortzetting ervan gedurende meer dan een jaar, tot na de kennisgeving van de grieven, niet geacht kan worden van geringe betekenis te zijn, gelet op het belang van de permanente vorming door eenieder die gerechtigd is de titel van bedrijfsrevisor te voeren om het vertrouwen van het publiek te waarborgen, de geloofwaardigheid van het beroep te versterken en het algemeen belang te beschermen. Het verantwoordt, integendeel, rekening houdende met de reeds opgelegde sanctie, een nominatieve bekendmaking van de beslissing teneinde (zoals reeds aangegeven) bij te dragen tot diens ontradend effect.

De nominatieve bekendmaking kan echter beperkt blijven tot zes maanden teneinde de evenredigheid van de bekendmaking te verzekeren. Ook de namen en gegevens die derden betreffen, dienen te worden weggelaten om hun anonimiteit te vrijwaren en hun legitieme belangen niet te schaden.

Beslissing

36. De sanctiecommissie,
samengesteld uit de personen die deze beslissing ondertekenen,

beslist om deze redenen, na deliberatie,

- 1° vast te stellen dat X een inbreuk heeft gepleegd op artikelen 1, § 1, en 5, § 3, 1° en 2°, van de Norm PV en op artikelen 27 en 29, § 1, WTB;
- 2° met toepassing van artikel 59, § 1, WTB, en van artikel 72, § 3, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van X in te trekken en haar een administratieve geldboete van 2000 euro op te leggen;
- 3° met toepassing van artikel 72, § 3, vierde en zesde lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, de beslissing nominatief bekend te maken op de website van de FSMA, met weglating van de namen en gegevens van in deze beslissing vermelde derden teneinde hun anonimiteit te vrijwaren en hun legitieme belangen niet te schaden; met dien verstande dat na verloop van zes maanden de bekendmaking anoniem zal zijn.

Brussel, 15 september 2023

Michel ROZIE

Kristof STOUTHUYSEN

Erwin FRANCIS